

ZN: wettelijke plicht tot gebruik open standaarden bij gegevensuitwisseling

8 oktober 2019

ZN [is positief](#) over de aanpak van VWS bij het vormgeven en afdwingen van open standaarden voor gegevensuitwisseling in de zorg. Zo komt er al een wettelijke verplichting tot gestandaardiseerde digitale uitwisseling (zie verderop in dit artikel). Ondanks vele inspanningen en investeringen, blijft de gezondheidszorg in Nederland echter in grote mate digitaal versnipperd, zo meent de brancheorganisatie van zorgverzekeraars.

Verplichting uitwisseling gegevens zelf

Zorgverzekeraars vinden dat verplichtingen voor het gebruik van open standaarden van toepassing moeten zijn op zowel leveranciers als zorgaanbieders. Deze verplichting moet echter ook voor het uitwisselen van gegevens zelf gelden. Dat betekent ook vastleggen welke gegevens een zorgverlener bij een andere zorgverlener digitaal moeten kunnen opvragen, aldus ZN in de brief.

Daarnaast vraagt de brancheorganisatie aan overheid en politiek om voorrang te geven aan wat het voor betere uitwisseling van digitale gegevens vijf cruciale programma's noemt : MedMij, medicatieoverdracht, registratie aan de bron, landelijke gegevensuitwisseling van onder andere beelden (Twiin) en eOverdracht.

Meer samenwerking bij gegevensuitwisseling

Op dit moment zijn VWS en partijen in het zorgveld met veel verschillende landelijke programma's de knelpunten in de Nederlandse gegevensuitwisseling aan het oplossen, zonder dat de programma's onderling goed samenwerken. Dat levert onnodig dubbel werk op. 'Gezien de onderlinge afhankelijkheid en grote financiële investeringen die deze trajecten vergen, is meer focus en samenwerking nodig zodat alle programma's winnen aan snelheid en effectiviteit', aldus ZN.

Verder pleit ZN voor een wettelijke grondslag en het gebruik van uniforme standaarden voor het vastleggen en uitwisselen van kwaliteitsgegevens in de zorg. De aanbevelingen van de Commissie Van der Zande (een 2018 ingestelde commissie Governance van kwaliteitsregistraties) vormen een belangrijke basis om de verzameling en verwerking van kwaliteitsgegevens in de zorg te uniformeren en zo een einde te maken aan de huidige versnippering van manieren om kwaliteitsinformatie vast te leggen.

Tot slot pleit ZN voor een snelle behandeling van de [Wet digitale overheid](#). Dan kunnen de landelijke programma's voor veilige gegevensuitwisseling in de zorg gebruik maken van veilige, gebruiksvriendelijke en betaalbare identificatiemiddelen. De ontwikkeling van deze elektronische identificatiemiddelen laat lang op zich wachten. De snelheid waarmee patiënten gebruik kunnen maken van veilige gegevensuitwisseling, is afhankelijk van de snelheid waarmee deze nieuwe identificatiemiddelen beschikbaar komen.

Twiiin

Afgelopen maart lanceerden tien partijen actief in de zorgsector een initiatief voor een betere digitale uitwisseling van medische gegevens. Met [behulp van dit Twiiin-project](#) moet zorginformatie zonder problemen, veilig en digitaal over de grenzen van zorginstellingen en regio's heen gedeeld kunnen worden.

Twiiin maakt deel uit van een toenemende reeks publieke, private en publiek-private initiatieven (zoals MedMij voor PGO's) om gegevensuitwisseling gestandaardiseerd, sneller en veiliger te maken. Afgelopen voorjaar riep een grote groep van branche- en koepelorganisaties, zorgaanbieders en ICT-leveranciers in het manifest '[Samen vooruit](#)' al op tot een reeks concrete acties om gegevensuitwisseling te verbeteren.

De initiatiefnemers van Twiiin zijn: Patiëntenfederatie Nederland, Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ), RSO Nederland, Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ), Nictiz, Citrienfonds, Nederlandse Vereniging voor Radiologie (NVvR), Federatie Medisch Specialisten (FMS) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN).

Verplichte digitale gegevensuitwisseling

Het ministerie van VWS gaat zorgverleners en zorginstellingen verplichten tot digitale dossiervoering en elektronische gegevensuitwisseling. Zij moeten gaan voldoen aan voorschriften voor taal en techniek. De wettelijke verplichting wordt stapsgewijs per gegevensuitwisseling ingevoerd, waarschijnlijk per 1 januari 2021. De volgorde van gegevensuitwisselingen die verplicht worden gedigitaliseerd, komt terug in een plan van

aanpak (roadmap). Dat [stelde minister Bruno Bruins](#) (Medische Zorg & Sport) afgelopen april in een brief aan de Tweede Kamer.

Doel van roadmap en regulering is om administratieve lasten, invoerfouten en gevaar voor de veiligheid van patiënten terug te dringen door een einde te maken aan de slechte interoperabiliteit van informatiesystemen in de zorgsector. Daarnaast moeten patiënten meer regie over hun gezondheid en behandeling krijgen door via persoonlijke gezondheidsomgevingen (PGO's) toegang te krijgen tot al hun gegevens en die uit te kunnen wisselen met relevante zorgverleners.

Twee sporen

De wettelijke verplichting zal twee sporen kennen. Een eerste spoor gaat over 'welke' gegevensuitwisselingen gedigitaliseerd moeten worden (in eenduidige taal en met eenduidige techniek). Het tweede spoor betreft 'hoe' de digitale gegevensuitwisseling moet plaats vinden (aanwijzen van informatiebouwstenen en 'talen' zoals SNOMED).

De bewindsman wil dat de eisen ten aanzien van taal en techniek ook direct gelden voor leveranciers van systemen en infrastructuren in de zorg. Zo hoeft niet elke zorgaanbieder dat zelf via de eigen inkoop af te dwingen. Hij overweegt verplichte certificering van infrastructuren en ICT-systemen zodat leveranciers ook weten waar ze aan toe zijn. De hiervoor benodigde normen zullen samen met de industrie tot stand moeten komen.

De minister wil nog dit jaar het conceptwetsvoorstel in consultatie te brengen. Indiening bij de Tweede Kamer moet rond de zomer van 2020 plaatsvinden, met als mogelijke publicatiedatum 1 januari 2021. 'Vanaf dat moment is een geleidelijke groei van verplichtingen van gegevensuitwisseling beoogd en zal het stelsel kunnen groeien tot een compleet, landelijk dekkend en zorgsectoroverstijgend stelsel.'